

Monitoring verhuisbewegingen erkend vluchtelingen– oktober 2016

Nota in het kader van de coördinatieopdracht monitoring asielinstroom van het Agentschap Integratie en Inburgering

Publicatiedatum: 05 oktober 2016

Inhoud

Inleiding	2
1. Verhuisbewegingen tussen de gewesten	3
2. Verhuisbewegingen tussen de provincies	4
3. Verhuisbewegingen centrumsteden	5
4. Contact	9

Inleiding

Deze nota is opgesteld in het kader van de coördinatieopdracht inzake monitoring van de verhoogde instroom van asielzoekers door het Agentschap Integratie en Inburgering.

Asielzoekers die het statuut van erkend vluchteling of subsidiair beschermd krijgen, kunnen nog gedurende 2 maand in de opvangstructuur verblijven. Binnen die periode moeten zij een eigen woonplaats kiezen. Tot nu toe hadden we nog geen goed zicht op de verhuisbewegingen van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden. Blijven ze wonen in de gemeente en de regio waar zij opgevangen werden of trekken ze naar een andere gemeente of regio?

Sinds kort beschikt het Agentschap Binnenlands Bestuur over een extractie uit het Rijksregister met alle personen wiens meest recente asielaanvraag dateert van tussen 1 januari 2014 en 20 juli 2016, en die op het moment van de extractie (20 juli 2016) nog legaal in België verbleven. Voor gans België gaat het om een groep van ongeveer 49.000 personen.

Van die groep van 49.000 personen hebben er in diezelfde periode (tussen 1 juli 2014 en 20 juli 2016) 21.231 een beschermingsstatuut verworven:

- 14.069 personen kregen het statuut van erkend vluchteling,
- 3.212 personen kregen het statuut van subsidiaire bescherming,
- en bij 4.040 personen weten we enkel dat ze een registerwijziging hebben van het wachtregister naar het vreemdelingen register. De meeste van deze laatste groep zijn minderjarigen.

Voor het vervolg van de tekst vatten we deze drie groepen onder erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

Van deze erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden, kennen we de gemeente waar ze verbleven op het moment van hun erkenning (in de meeste gevallen is dit de gemeente van het opvangcentrum waar ze verbleven op het moment van hun erkenning). We kennen ook de gemeente waar ze verbleven op 20 juli 2016. Door het vergelijken van beide gemeenten, krijgen we een zicht op de verhuisbewegingen van de erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden na hun erkenning.

Erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden met een recente datum van erkenning (kort voor juli 2016), verbleven in juli 2016 wellicht nog steeds in de opvangstructuur. In die zin kunnen de cijfers een lichte onderschatting geven van de verhuisbewegingen.

De cijfers van de extractie uit het Rijksregister zijn éénmalig en kunnen niet periodiek geleverd worden.

1. Verhuisbewegingen tussen de gewesten

Wanneer we de verdeling over de gewesten bekijken, op het moment dat de erkend vluchtelingen hun erkenning verkregen, dan

- Verbleef 46% in Vlaanderen
- Verbleef 38% in Wallonië
- Verbleef 13% in het Brussels Hoofdstedelijk gewest

Bekijken we waar dezelfde groep personen verbleef op 20 juli 2016, dan stellen we vast dat

- 53% in Vlaanderen gehuisvest was
- 25% in Wallonië gehuisvest was
- 22% in Brussel gehuisvest was

Er is een duidelijke netto-instroom van erkend vluchtelingen in Vlaanderen en Brussel.

	op moment erkenning		op 20/07/2016		Verschil	
Vlaanderen	9.707	46%	11.299	53%	1.592	16%
Wallonië	8.085	38%	5.271	25%	-2.814	-35%
Brussel	2.858	13%	4.676	22%	1.818	64%
Andere*	671	3%	75	0%		
Totaal	21.231	100%	21.321	100%		

*Andere: DVZ, onbekend,...

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur

We kunnen de verhuisbewegingen tussen de gewesten nog duidelijker illustreren aan de hand van de volgende kruistabel:

	Vlaanderen (op 20/07/2016)	Wallonië (op 20/07/2016)	Brussel (op 20/07/2016)	Andere (op 20/07/2016)	Totaal (op moment erkenning)
Vlaanderen (op moment erkenning)	86%	5%	9%	0%	9.707
Wallonië (op moment erkenning)	29%	56%	15%	0%	8.085
Brussel (op moment erkenning)	13%	5%	83%	0%	2.858
Andere (op moment erkenning)	35%	17%	38%	10%	671
Totaal (op 20/07/2016)	11.299	5.271	4.676	75	21.321

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur

Van de 9.707 EV en SB die op het moment van hun erkenning in Vlaanderen woonden

- Blijft 86% in Vlaanderen
- Trekt 5% naar Wallonië
- Trekt 9% naar Brussel

Van de 8.085 EV en SB die op het moment van hun erkenning in Wallonië woonden

- Blijft 56% in Wallonië
- Trekt 29% naar Vlaanderen
- Trekt 15% naar Brussel

Van de 2.858 personen die op het moment van hun erkenning in Brussel woonden

- Blijft 83% in Brussel
- Trekt 13% naar Vlaanderen
- Trekt 5% naar Wallonië

In de bijlage vind je voor elk gewest een fiche met de in- en uitstroomcijfers.

2. Verhuisbewegingen tussen de provincies

We kunnen dezelfde analyse maken voor de verhuisbewegingen tussen provincies.

	op moment erkenning		op 20/07/2016		Verschil	
P. West-Vlaanderen	1.679	8%	2.009	9%	330	20%
P. Oost-Vlaanderen	1.592	7%	2.061	10%	469	29%
P. Antwerpen	3.371	16%	4.802	23%	1.431	42%
P. Limburg	1.843	9%	1.145	5%	-698	-38%
P. Vlaams-Brabant	1.222	6%	1.282	6%	60	5%
P. Waals-Brabant	521	2%	289	1%	-232	-45%
P. Luik	2.775	13%	2.746	13%	-29	-1%
P. Luxemburg	1.763	8%	502	2%	-1.261	-72%
P. Namen	1.755	8%	721	3%	-1.034	-59%
P. Henegouwen	1.271	6%	1.013	5%	-258	-20%
Brussel	2.858	13%	4.676	22%	1.818	64%
Andere	671	3%	75	0%		
Totaal	21.321	100%	21.321	100%		

*Andere: DVZ, onbekend,...

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur

Bijna alle Vlaamse provincies kennen een netto-instroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

- De provincie Antwerpen kent de grootste netto-instroom. Op 20 juli 2016 verbleven er in de provincie Antwerpen 42% meer erkend vluchtelingen, dan dat er in de loop van 2014, 2015 en 2016 hun erkenning in Antwerpen gekregen hadden.

- De provincie Limburg is de enige Vlaamse provincie met een netto-uitstroom. Op 20 juli 2016 verbleven er 38% minder erkend vluchtelingen dan dat er in de loop van 2014, 2015 en 2016 hun erkenning in Limburg gekregen hadden.

Alle Waalse provincies kennen een netto-uitstroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

- De netto-uitstroom is opmerkelijk hoog voor de provincie Luxemburg (72%) en de provincie Namen (59%). Ook voor de provincie Waals-Brabant is de uitstroom erg hoog (45%).
- Voor de provincie Luik is er quasi een status quo (- 1%).

In de bijlage vind je voor elke Vlaamse provincie een fiche met de in- en uitstroomcijfers.

3. Verhuisbewegingen centrumsteden

Bijna alle Vlaamse centrumsteden kennen een positieve netto-instroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

In absolute aantallen is de netto-instroom het grootst in Antwerpen, Gent, Leuven en Oostende. Procentueel gezien heeft ook Hasselt een sterke netto-instroom. Maar in absolute aantallen ligt Hasselt beduidend lager dan Antwerpen, Gent, Leuven en Oostende.

Enkel Brugge en Sint-Niklaas hebben een netto-uitstroom. Voor Sint-Niklaas speelt wellicht mee dat ze een vrij hoge opvangcapaciteit voor asielzoekers op hun grondgebied hebben, wat wellicht het hoog aantal erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden op het moment van erkenning verklaart. Op 20/07/2016 staat Sint-Niklaas overigens 5de in de rangorde van de centrumgemeenten inzake de opvang van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

	op moment erkenning		op 20/07/2016		Verschil	
Stad Antwerpen	739	31%	3 083	48%	2 344	317%
Gent	177	7%	640	10%	463	262%
Oostende	125	5%	467	7%	342	274%
Brugge	196	8%	165	3%	-31	-16%
Roeselare	163	7%	230	4%	67	41%
Kortrijk	110	5%	218	3%	108	98%
Sint-Niklaas	415	17%	338	5%	-77	-19%
Aalst	58	2%	155	2%	97	167%
Mechelen	46	2%	170	3%	124	270%
Turnhout	205	9%	282	4%	77	38%
Leuven	73	3%	484	7%	411	563%
Genk	46	2%	73	1%	27	59%
Hasselt	23	1%	158	2%	135	587%
Totaal	2 376	100%	6 463	100%		

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur

Achter de netto-instroom ligt een beweging van zowel uitstroom als instroom. We illustreren dit voor de stad Antwerpen.

Stad Antwerpen NIS-code: 11002		
EV en SB op moment erkenning:	739	
BLIJVERS:	600	81%
UITSTROOM:	139	19%
INSTROOM:	2 483	336%
NETTO-INSTROOM:	2 344	317%
Aantal EV en SB op 20/07/2016:	3 083	417%

UITSTROOM NAAR:	
Brussel	38
P. Antwerpen (excl stad Antw)	36
P. West-Vlaanderen	14
P. Luik	11
rest	40

INSTROOM VANUIT:	
P. Antwerpen (excl stad Antw)	690
P. Luik	324
P. Luxemburg	252
P. Limburg	237
rest	980

EV en SB op moment erkenning: het aantal EV en SB die op het moment van hun erkenning in de gemeente verbleven

BLIJVERS: het aantal EV en SB die op het moment van hun erkenning in de gemeente verbleven EN die op 20/07/2016 nog steeds in de gemeente verbleven

UITSTROOM: aantal EV en SB die tussen het moment van hun erkenning en 20/07/2016 de gemeente verlaten hebben

INSTROOM: aantal EV en SB die tussen het moment van hun erkenning en 20/07/2016 in de gemeente zijn komen wonen

NETTO-INSTROOM: instroom - uitstroom

Aantal EV en SB op 20/07/2016: aantal EV en SB die op 20/07/2016 in de gemeente verbleven

Opvallend voor de Stad Antwerpen is het hoog percentage blijvers: 81%. Slechts 1 op 5 van de erkend vluchtelingen die in de Stad Antwerpen erkend worden, verhuist nadien naar een andere gemeente.

Maar nog opvallender voor de stad Antwerpen is de hoge instroom: 2483 vluchtelingen komen na hun erkenning in Antwerpen-stad wonen. Instroom is er vooral vanuit de provincie Antwerpen, de provincie Luik, de provincie Luxemburg en vanuit de provincie Limburg.

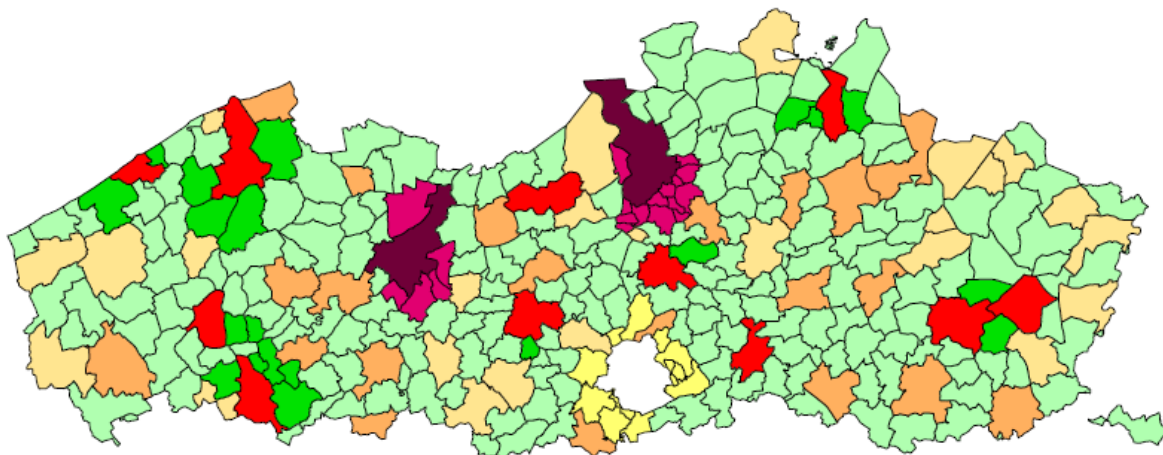
Conclusie:

- De meeste vluchtelingen die op het moment van hun erkenning in de stad Antwerpen wonen, blijven daar ook wonen.
- Daarnaast trekt de stad Antwerpen ook veel erkend vluchtelingen van buiten de stad en de provincie aan.

In de bijlage vind je voor elke centrumstad een fiche met de in- en uitstroomcijfers.

Het effect van verstedelijking op de in- en uitstroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden

Op basis van de cijfers van de centrumsteden, vermoeden we dat de mate van verstedelijking een effect heeft op de in- en uitstroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden. Om een meer algemene uitspraak te doen over het effect van verstedelijking op de in- en uitstroom van erkend vluchtelingen, maken we gebruik van de 8 clusters van gemeenten die bepaald zijn in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (indeling 8)

■ buitengebied	(197)
■ grootstedelijk gebied centrumgemeenten	(2)
■ grootstedelijk gebied randgemeenten	(19)
■ kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau	(25)
■ regionaalstedelijk gebied centrumgemeenten	(11)
■ regionaalstedelijk gebied randgemeenten	(20)
■ structuurondersteunend kleinstedelijk gebied	(21)
■ Vlaams stedelijk gebied rond Brussel	(13)

In het Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen¹ wordt er een onderscheid gemaakt tussen:

- De grootstedelijk gebied centrumgemeenten
 - Antwerpen en Gent
- De regionaalstedelijk gebied centrumgemeenten
 - Aangeduid in het rood op de kaart
 - De overige 11 centrumgemeenten: Oostende, Brugge, Roeselare, Kortrijk, Sint-Niklaas, Aalst, Mechelen, Turnhout, Leuven, Genk en Hasselt
- Kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau
 - Aangeduid in het beige op de kaart
 - Het betreft een 25 gemeenten zoals: Heist-op-den-Berg, Asse, Beringen, Leopoldsburg, Maasmechelen, ...
- Grootstedelijk gebied randgemeenten

¹ Een volledig overzicht van de gemeenten en clusters vind je terug op de website lokale statistieken van de studiedienst van de Vlaamse Regering: <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/pdf/gebiedsindelingen/rsv8.pdf>

- Een 19-tal gemeenten rond Gent en Antwerpen: Kontich, Wijnegem, Zwijndrecht
- Regionaalstedelijk gebied randgemeenten
 - Het betreft een 20-tal gemeenten rond de centrumsteden zoals: Damme, Harelbeke, Diepenbeek, Zonhoven
- Vlaams stedelijk gebied rond Brussel
 - 13 gemeenten rond Brussel, op de kaart aangeduid in het geel
- Structuurondersteunend kleinstedelijk gebied (21 gemeenten)
- Buitengebied
 - De resterende 197 gemeenten, op de kaart aangeduid in het lichtgroen

Als we de in- en uitstroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden koppelen aan deze clusters van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dan stellen we vast dat:

- Er een instroom is van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden
 - in de grootsteden Antwerpen en Gent
 - in de centrumsteden
 - en in de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau
- In alle andere clusters, is er een uitstroom van erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

	op moment erkenning		op 20/07/2016		Verschil	
grootstedelijk gebied centrumgemeenten	916	4%	3.723	17%	2.807	306%
regionaalstedelijk gebied centrumgemeenten	1.460	7%	2.740	13%	1.280	88%
kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau	655	3%	844	4%	189	29%
regionaalstedelijk gebied randgemeenten	361	2%	313	1%	-48	-13%
structuurondersteunend kleinstedelijk gebied	1.153	5%	936	4%	-217	-19%
grootstedelijk gebied randgemeenten	453	2%	324	2%	-129	-28%
Vlaams strategisch gebied rond Brussel	407	2%	237	1%	-170	-42%
buitengebied	4.302	20%	2.182	10%	-2.120	-49%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2.858	13%	4.676	22%	1.818	64%
Waals Gewest	8.085	38%	5.271	25%	-2.814	-35%
Andere	671	3%	75	0%		
Totaal	21.321	100%	21.321	100%		

*Andere: DVZ, onbekend,...

Bron: Agentschap Binnenlands Bestuur

Dit ondersteunt de veronderstelling dat erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden op het moment dat ze hun erkenning verkrijgen, aangetrokken worden naar de grootsteden en centrumsteden en naar de meer verstedelijkte gebieden.

4. Contact

Het Agentschap Integratie en Inburgering coördineert de monitoring van de verhoogde instroom van asielzoekers, erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden.

Het Agentschap Integratie en Inburgering ondersteunt het Vlaamse integratiebeleid. In het Agentschap vind je alle diensten voor integratie, inburgering, sociaal vertalen en tolken, en de Huizen van het Nederlands (behalve de diensten in de steden Gent en Antwerpen, en het Huis van het Nederlands Brussel). Het Agentschap is een private stichting en werd in 2014 opgericht door de Vlaamse overheid als extern verzelfstandigd agentschap. Meer info vind je op www.integratie-inburgering.be.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur, afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering fungeert als beleidsvoorbereidende entiteit voor het Vlaamse integratiebeleid. Het staat onder meer in voor:

- de voorbereiding en evaluatie van het verticale beleid voor integratie en inburgering en met betrekking tot gelijke kansen;
- de vaststelling van inbreuken en het opleggen van geldboetes met betrekking tot het inburgeringsbeleid;
- de verdeling van werkings- en projectsubsidies.

Meer info over het agentschap en de afdeling vind je op www.binnenland.vlaanderen.be, een vraag kun je stellen via het mailadres integratie@vlaanderen.be.